

Esc de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Duminica, candu o cola intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momeritulul impregiarilor.

Pretulu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetatu de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
<i>pentru Romania'a si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespondintiele, ce privecu Redactiunea, administratiunea sau speditur' a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anu'ncie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretul scadutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

ALBINA.

Cu 1 ianuarie 1869 s. v. „Albina“ va intra in a doua anu' de vietie sale, pentru carele se deschide prenumeratiuni noue.

ce nemica despre activitatea de pana acum a foii nostre, ca si despre noii nostri cetitori a judeca despre acest'a. Ne marginimu numai a promite ca — cu ajutoriulu lui Ddieu — dens'a si-va continua lucrarea si in anululu ce vine, dandu-si tota truda ca se devina pre di ce merge totu mai folositoria intereselor romane, si ca se se estinda din ce in ce totu mai multu intru a cuprinde tote ramurile vietiei nostre natiunali.

„ALBINA“ va aparé casé pana acum'a, adeca de trei ori in septemana.

<i>Pretulu de prenumeratiune pent. Austria</i>	<i>pentru Romania'a si strainetate</i>
pre unu anu intregu 8 fl. v. a.	pre unu anu intregu 16 fl. v. a.
" 1/2 de anu 4 fl. v. a.	" 1/2 de anu 8 fl. v. a.
" 1/4 " " 2 fl. v. a.	" 1/4 " " 4 fl. v. a.

Banii de prenumeratiune rogamu a se trimite la adres'a: Redactiunei „Albina“, in Viena, Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Redactiunea.

Viena 30 dec. 1868/12 jan. 1869.

Miscamintele electorali in Ungaria si in tierile pe cari stepanitorii nostri unguiri le-au lipitu de coron'a lui Stefanu, absorbu tota atentiunea menita afacerilor interne.

Neci unu stadiu alu acestoru miscaminte, nu trebue se scape din vederea nostra, dreptaceea vom incerca se caracterisamu aci stadiulu presinte, cu privire: 1) la partitele ungueresci; 2) la romanii din Ungaria si din Banatu; si 3) la romanii Transilvaniei.

In punctulu primu observaseramu de unadi, cumca partitele stange ale dietei ungueresci si-faceau mari ilusiuni despre alegerile dietali ce vinu, sperandu a castigá 80—90 de cercuri electorale de ale deákistiloru, prin ce stangele ar fi dobanditu majoritatea in dieta, si in urmare — dupa datin'a parlamentara — ar fi luatu in manile loru guvernulu tierii. Leganate de aceste ilusiuni, stangele nu portau neci o grige de cursulu miscaminteloru, nu lucrau dupa unu planu comunu, ci fie-care deputatu de capulu seu.

Nu asié fecera deákistii. Acestia din capulu loculu si-constituira unu comitetu centralu alu partitei loru, apoi cu unu planu comunu si cu medilócele cele mari materiale incepura lucrarea loru prin tote unghiurile tierii, o lucrare favorita forte multu de activitatea nedisciplinata, ori mai bine dicendu: de nepasarea stangeloru.

In urmarea acestei activitati combinate a deákistiloru, stangele sentira curundu ca, necum se fie sperantia d'a mai dobandi densele cercuri noue, ci li este amenintata chiar si existintia de pana acum.

Odata cu acésta desmagire, stangele se silescu a-si impreuna tote fractiunile, ca dupa unu planu comunu se se apere contra deákistiloru. Astfelu daru acum este vorba mai vertosu numai de apere, de defensiune, si numai intravenindu cercustantie noue vor poté pasi la ofensiune.

Ne cuprinde mirare ca cei ce propoca stangele la impreunare si la planu comunu de operatiune, nu sunt Tisza si Ghiczzy conducatorii principali ai stangeloru, ci nisce capacitati secundarie, precum Jókay, Nyáry si Irányi care a

retornatu a casa de la amiculu seu Kosuth. Aceste capacitati secundarie declama prin locurile publice ale capitalei ungueresci, infiantia comitete si le ramurescu etc. La intrebarea ca: unde ramanu Tisza si Ghiczzy, ca dóra nu s'au facutu deákisti? nu ni potemu dá altu raspunsu de catu ca partitele ungueresci, fiindu pre buiece de multele rezultate, se nu ne miramu daca le vom vedé casé ta-data dandu strechi'a intre ele.

La romanii din Ungaria si din Banatu, miscamintele n'au luatu anca acelu cursu rapede ce s'ar poté recere, fiindu timpulu forte naintatu. Inca neci unu deputatu romanu n'a datu socóta alegatoriloru sei, inca n'am veditu neci unu meetingu romanescu. Dar tote acestea vor trebui se urmeze. Si pana atunci, deputatii nostri dedati la lupte, sunt convinsi ca si poporulu scie lupta, va lupta contra tuturoru ispiteloru de ingagiaminte cu contrarii causei nostre sante de natiunalitate. Astfelu combatendu ispitetele si delaturandu incordarile de prisosu, in momintele decisive va dovedi cumca capulu romanescu posiede o cutegare autonoma, care si-cunósce pe barbatii sei si se scie pronuncia pentru densii.

Romanii Transilvaniei precependu cumca dreptulu electoralu nu este o detorintia ci unu dreptu, care se poté essercia si nu, dupa cum adeca vor affa cu cale, — declara prin municipie ca nu vor essercia acestu dreptu fatia cu diet'a ungueresca. Densii nu vor se trimita deputati la Pest'a ca ci diet'a Ungariei nu este competente a se amesteca in afacerile Transilvaniei. Catu pentru diet'a trecuta, acea fuse numai spre actulu incoronatiunei. Totodata, ca nu cumva atare deputatu romanu slabu de angeru se calce vointia natiunei si se mérga la Pest'a, romanii Transilvaniei declara din capulu loculu ca nu vreu se aléga neci unu deputatu. Astfelu politic'a natiunala este pusa sub garanti'a natiunei intregi, adeca a tuturoru alegatoriloru si nu a singurateciloru deputati, alesi cari ar poté s'o dee de голу.

Acésta politica a romaniloru din Transilvania, este cea mai buna, mai onorifica si mai intielépta din cate si-poteau alege pentru salvarea drepturiloru loru. Se speramu ca densii o vor si urma

cu caracteru si constantia. Prin urmare nu ni remane de catu a gratula romaniloru Transilvaneni ca-si salvéza interesele, — si a gratula romaniloru de pretotindene, ca ci fratii loru din Transilvania au se li faca onóre.

Anulu nou.

Intre monumintele din lumea vechia se pomenesce despre unu templu ce, aproape de Argos, pietatea poporulu grecescu lu cladise in onórea Junónei, dienei din antecitate.

Aci dien'a si-avea o statua, cioplitá din trunchiulu unui péru selbatecu, portandu form'a cea mai sumetia din cate fabricatorulu si le-a potutu intipuf.

Lungu timpu popórale Greciei venira de in prejuru de se inchinara aceste statue, cu scopulu de o parte ca dien'a se li dee ceea ce-i vor cere, de alta parte ca privindu artea sculptorelui se-si sature poft'a spiritulu loru.

Dar timpulu care descopere tote, descoperi si aci ca statu'a este nepotincioasa de a medilócá impimirea veri unei cereri; si ca neci artea ce-o invesece, nu e capace a naltia spiretele.

De aceea candu renumitulu Policletu sculptorulu li-a facutu o statua noua si mai frumoasa, din auru si de dinti de elefantu, delocu o intronara pre acésta; era pre cea vechia o essilara intru unu unghiu alu templulu, lasand'o preda undulatiuniloru aerulu, cari o incarcu de prafu, ca ci nimene n'o mai stergea si nimene nu i se mai inchina, sciind'o cu totii de — invalida.

Astfelu dara chiar si idolii din religii, delocu ce sunt constatati de invalidi, devinu lipsiti de veneratiune. Si candu vedemu ca in politica anca se nasce cate unu idolu, avemu detorintia a ne intrebá: Ore idolii din politice se nu patiesca casé colegii loru de la religii, se nu merite aceea-si sórte?

Noi romanii anca primiseramu in programulu nostru politicu unele incheieturi de credintia, din cari cu timpulu resariseru nisce idolii. Deci acum se folosimu ocaziunea anului nou, ca se ceremu de la acesti idolii o socóta anuala, pentru a ne convinge daca sunt potinciosi ori invalidi, si apoi conformu convingerii se decidemu daca mai merita veneratiune séu nu?

Unu idolu vechiu alu romaniloru era „unitatea si integritatea imperatiei austriace“. Sece de ani romanii se inchinara ma si sangerara pentru acestu idolu, caruia nu incetau a-i recomandá caus'a natiunalitatei nostre, sperandu ca elu are s'o ajute a triumfa.

Anulu ce pasa, ne-a potutu desamagi deplinu in asta privintia. Dualismulu primu o colóre totu mai espressa, in catu vedemu ca insasi curtea imperatesca nu mai tiene la idolulu celu vechiu, la „unitate si integritate“ cum o numiau actele de statu de la 1849 pana la 1866.

Alu doile idolu alu nostru a fostu „amicetia si fratietatea elementulu magiaru“. Romanii credeau cumca magiarii vor fi invetiati ceva din esperintiele cele amare ale trecutulu, si deci contau pre acésta invetiatura. Deputatii nostri din diet'a trecuta dadera cate dovedi numai potura, despre buna-vointia catra unguiri. Se fimu cu fratietate — si diceau ai nostri — nu numai pentru ca suntemu compatrioti unguiriloru, ci si pentru ca se nu cada a supra-ne blastemulu stranepotiloru si a Europei civilizate pentru periclele ce le-ar causá necontientlegerea nostra.

Astfelu au creditu romanii ca, ori cari ar fi esperintiele nostre din trecutu, detorintia morala si prudintia politica ni impun de presentu se intimpinamu cu incredere si buna vointia pe fratii unguiri. Asié se si intempla, ma unii merse- ra pana la aderintia, pana la idololatria.

Dreptu raspunsu din parte-le, unguirii ni dadera faimos'a lege in contra natiunalitatiloru, prin ce desamagira amaru pe cei ce credeau in fratietatea ungueresca, in acestu idolu invalidu.

Asié-dara avemu aci doi idoli invalidi, pe unulu vom scrié „unitatea si integritatea imperatiei“, pre cel'a laltu „fratietatea ungueresca“, si apoi amendou — nu-i vom scóte din templulu nostru politicu, ci — ii vom essila in atare unghiu alu templulu, ca cei de la Argos.

Fora de idoli inse, idololatria nu mai poté existe. Pre bine, se scapamu odata si de acésta: Precum adeverat'a religione a venitu numai atunci candu Salvatorulu, cu derimarea tuturoru idoliloru, ne-a invetiatu a recunósce si a crede ca omulu este insusi beseric'a lui Ddieu, — astfelu adeverat'a politica a nostra are se vima numai atunci, candu, cu derimarea tuturoru idoliloru politici, vom invetiá a cunósce si a crede ca natiunea este insasi poterea creatoria a sortii sale.

Pasiulu primu pe asta cale s'a facutu in anulu trecutulu prin delaturarea pomenitiloru idoli. Pasulu alu doile, adeca prochiamaarea natiunei de dómna a sortii sale, ne ascépta in anulu in care intramu.

Trecerea din anulu vechiu in istu nou, ne gasesce dara tocm'a intr'o epoca de transitiune si in privintia politiceinostre natiunali. De unde eram numai cu acceptare si priveghiare, trecemu aci la opusetiune totu mai espressa.

„Natiunea romana va face opusetiune guvernului!“ Sunt acum cativa ani, multi ar fi surisu la o asemene afirmatiune.

Dar ceea ce atunci s'ar fi parutu o absurditate, astadi e unu lucru cu potintia pentru ca e necesitate, pentru ca vorb'a e d'a existe séu a nu existe ca natiune.

Guvernulu cu legile ungueresci ne captusiesce pre tote natiunalitatile sub o singura caciula, sub caciula natiunei ungueresci, alt'a — dupa a lui parere — nu existe in tiéra.

Ddieu inse care ne-a facutu de pre tipulu si dupa asemenarea sa, ne vede ca traimu si ca existemu ca natiune, prin urmare neci nu vremu si neci nu potemu se cutropimu existintia nostra ce ni-a dat'o elu; — si candu ne vedemu siliti a lupta pentru acésta existintia, elu ni fie martore si ajutoriu, ca nu urmamu de catu legiloru ce insusi le-a prescriu opulului seu: universulu.

Unu verme, catu de micu, ce se teeresce pe pamentu urmandu-si in linisce calea, lovesce-lu si vei vedé cum se svercolesce din respoteri ca se-si apere existintia. Se poté ore ca o natiune lovita, se nu aiba neci atat'a consciintia despre existintia sa, catu are acelu verme tereitoriu?!

Cunóschemu greutatile ce trebue se le supóte poporulu ce vre se faca opusetiune, prevedemu ca ispit'a anului cene ascépta are se fie mare atatu in Ungaria si Banatu catu si in Transilvania, scimu ca renegatii nostri se inmaltiescu forte si alérga cu turm'a pe la dd. stepanitori afirmandu ca poporulu romanescu nu scie se traésca de capulu seu si ca n'are politic'a si preceperea sa, ci e numai unu mate-

riale ce se vinde pe sém'a celor'a ce vreu se-lu folosésca; — cu tóte acestea primim în liniscire la venitoriulu ce ne ascépta, convinsi că natiunea recunoscendu necesitatea opusetiunei, pentru esistint'a sa tóte greutatile i se vor paré usióre, si că neci o ispita nu va poté dá de rusine preceperea nóstra si se confirme batjocurile ce ni le facu renegatii nostri

Un individuu, in sperant'a si senine, supórta povór'a efericire, — óre o natiune se nu póta fi constanta in cateva óre de ispita, candu scie că constant'a e remunerata cu implinirea dorintieloru? Ma va fi, chiar daca órele ar deveni ani, ar deveni diecenie!

Anulu ce trecú, ni dede cateva rezultate frumóse pe terenulu literariu si natiunalu-besericescu. Ca se nu facemu multa vorba, ajunge a provocá la aceste, pentru a se convinge fie-cine că potemu candu ni scim impreuná poterile; prin urmare si pe terenulu politicu, eliberarea nóstra de egemoni'a unгурésca nu este fantasma, regenerarea nóstra natiunala nu este utopia, ci sunt nisece aspiratiuni realizabile delocu atunci candu vom impreuná poterile nóstre.

Daca s'a gasitu in istoria cate o natiune in o sórte rea ce nu meritase, nu s'a gasitu inse neci odata o natiune in sórte buna dar nemeritata. Va se dica cumca sórtea buna ce ni-o dorimu, trebuie s'o meritámu prin virtutile nóstre, căci numai aceste dobandescu, si dobandescu adese mai multu de ce li-ar competí.

Armele nóstre in lupt'a constitutiunala ce ne ascépta, sunt cele mai bune din cate le poté produce dreptulu eternu alu naturei, éra la manuirea lor se intielegu romanii. Si in epóc'a candu tóte statele si popórale civilisate tindu a esí dintru incurcatur'a drepturilor istorice pentru a se constitui pe base nóue si naturali, nu se poté ca noi cari provocámu tocm'a la acelu dreptu naturalu, se fimu paresiti de spiretulu civilisatiunei si lasati a perí.

Dar cum se potemu perí, noi ale caroru bratie valoróse au combatutu furtunele atatoru secle si crudelitatile atatoru barbari, se perimu acum incovoiatu sub apesarea unui absolutismu constitutiunalu, nepotinciosu de la natur'a sa? Nu se poté!

Tari in asta credintia, necum se ne tememu de ispit'a ce ne ascépta estimpu, ne bucurámu anca acum de triumfulu ce avemu se-lu reportámu a supra-i, prevediendu că dupa acestu triumfu nu

mai remane contrariloru nostri neci o arma.

Dreptaceea inca de acum gratulámu on. nostru publicu pentru virtutile ce are se le desvólte in lupt'a pentru sant'a cauza romanésca. Se intrámu deci in anululu nou, cu credint'a in Ddieu, in cugetululu nostru curatu si in tari'a inimeloru romanesci.

Romanii Traciei nu alegu pentru diet'a din Pesta.

Sambet'a trecuta avú locu la Sibiu o adunare scaunala in caus'a pregatiriloru necesarie pentru alegerile dietali. Toti membrii romani ai adunarii dechiarara in protocolu, cumca densii nu vor participá la alegerile pentru diet'a venitoria a Ungariei. Daca au participatu la diet'a pestana ce trecú, au participatu numai pentru că éra conchiata ad actum coronationis. Pentru regularea afaceriloru Transilvane, este competinte numai diet'a Transilvaniei.

Asceptámu asemene dechiarari romanesci de prin tóte municipiele Transilvaniei, fie procedur'a solidaria, căci este unica mantuitória, pentru carea trebuie ca in tóte inimeloru romanesci se bata numai unu pulsu.

Lugosiu, 7. ianuar. 1869.

(Miscari electorale.) In ajunulu cratiunulu nostru, vicecomitele primariu alu Carasiului care mai de unadi pentru meritele sale fu decoratu de guvernulu actualu cu titulu de „consiliariu regescu“, conchiama o conferintia dintre barbatii cei mai de frunte ai comitatulu nostru, locuitori in Lugosiu, spre a delibérá despre medilócele, cum s'ar poté constitui si in comitatulu nostru o partida guvernamentale-deákiane, care singura ar fi in stare a pune stavila rapedelui progresu, care principiile partidei stange pretotindenea lu face in tíera: dintre romani au luat parte la acésta conferintia: fostii ablegati dietali Vladu si Maniu, asesorulu Pascu, canoniculu Liviu si secretariulu episcopescu Olteanu, éra neromanii au fostu reprezentati prin Asbot, Patyanszky si macelariulu Büttl. Dupa cum am rescuitu, formarea unei partide guvernamentale-deákiane s'a primitu in principiu, si de órace intre romani si neromani se esca o diferentia de pareri in caus'a natiunalitatiloru, fura emisi din partea romaniloru d. Maniu, éra din partea neromaniloru d. Patyanszky, ca se eluce duce programe, cari la cea mai de aprópe conferintia se se íee sub debateré.

Candu se va tiené a duoa conferintia? nu scimu, dar la tóta intemplantia catu mai curendu, de órace in 11. ianuaru a. e. are se

se adune comitetulu comitatensu pentru alegerea comisiunei centrale de alegere, la care principiile nou-constituindei partide guvernamentale-deákiane vor se vina intru antaia aplicare.

Ce dicu romanii la constituirea unei partide guvernamentale-deákiane in Carasiu? Aseceptarile celoru mai multi sunt incoardate spre cele ce vor se vina, cei mai multi sunt de parere că crearea unei partide guvernamentale-deákiane in comitatulu nostru (in care partid'a stanga dóra numai prin dlu Bejanu de trista aducere-a-minte pentru romani si caus'a loru natiunale in comitatulu Carasiului, a fostu reprezentata, care inse in timpulu ultimu au afluatu senguru de bine a desertá in castrele partidei gubernamentale) e indreptata nu atatu in contra partidei stange, catu in contra partidei natiunale. Prudintii facuti prin esperiintiele trecutulu, candu contrarii nostri natiunali pre romani i-au afluatu militandu pretotindenea la alegeri sub flamur'a natiunale, ei sentiescu astadi că compact'a partida natiunale numai prin romani se poté nemici séu celu putienzu paralísá, si spre acestu scopu au afluatu de lipsa a pune in lucrare medilócele memorate. Succede-li-va óre? aterna de la caracterulu natiunalu alu barbatiloru, care au participatu la memorat'a conferintia, si de la atitudinea, care romanii din comitatulu nostru vor luá la alegerile viitoare.

Carasiu, cerculu Fagetului in decem. 1868 n.

Onorate dle redactoru! Afluandu-me in 23 decembre n. in Fagetu, me surprinse vedindu pre „Ospetari'a Imperatésca“ falfaindu flamurile magiare. Eram curiosu a scí: că ce impregiurare a indemnatu pre ospetariulu a scóte flamurile oficiale pre coperisiiu; — deci intrai in ospetaria, unde spre cea mai mare mirare, aflu pre dlu Dr. Aureliu Maniu, fostu ablegatu alu cerculu nostru, éra acum fiscalu cameralu; elu siedea cu ambii judi-ciali si jurasori din Fagetu, cu comisur securitate si de drumu, cu postariulu di. si cu vre-o cati-va meseriasi, toti cu totii vre 15 persóne, ospetandu-se la o mésa; éra deci, precum se vede, unu banchetu, in onórea dlui Maniu din partea guvernamentala séu a partidei deákiane cata se afla aici in Fagetu.

Sub decursulu cinei, toaste nu se radicara, dóra pentru că nu éra cine se dec resunetu „éljen“ uriloru; dar totusi le finea cinei, Dl. N. Sedanu, comis. de drumu, atinse că d. deputatu se-si dee sócót'a despre cele ce a ispravitu in dieta ca ablegatu alu cerculu. Vedindu-se Dr. Maniu interpelatu, cautá in drept'a, cautá in stang'a, si la observarea că e incungiuratu abíe de cate-va pucine persóne, nu-mai-de-catu dechiará: că densulu si-

va dá sócótél'a dar cu alta o... ale-gatoriloru. Bagu-séma, cei... parte Si asié... Dr. Au... bre 1868... Fagetu;... misu invi... fie si cu... e persóne... banchetu, 1

Temerea mea se ir... pe credin-... ti'a generala ce domnese... că Dlu Ma-... niu ca ablegatu alu cer... alegere din... Fagetu, are a se justificá... alegatoriloru... a supra subei pentru... i stersu nu... mele de cause proietulu... lutiune a ce-... loru lalti bravi luptator... in caus'n cea... de trei ori santa a nati... ane; si pana... candu dsa nu va dovedé... , că n'au abu-... satu de increderea al... t, pana atunci... i dicu: se nu conteze... pe increderea... nici a unui romanu a...

Despre cele ce... urmá, cu per-... misiunea DVóstre va... scintia pre on-... publicu la timpulu s... alegatoriu.

Nas

(Se péra fr... i banuelele din-... tre noi.) Este in... a unu tienutu ro-... manticu atatu dup... ea lui topografica... catu si dupa origi... tara a locuitoriloru... fosti gra... sce acestu tienutu... Canaan'... anu.

apu, candu sufletulu romanu... negr... a i-a fostu iertatu a petrece pe... acc... u, de catu numai a trece prin... d... tru că atunci polecii si nemtii o-... ré multe din acele locuri, unde ar... incapé cate unu romanu de la tíera... cea si-a intorsu rot'a sa, si in decur-... sloru dóue diecenie din urma atatu po-... catu si nemtii, luandu-si halubele in spa-... au re-emigratu la tíer'a lor, lasandu-si aici... amai urmele. Dupa departarea poleciloru si... a nemtiloru, loculu acelor'a l'au ocupatu, mai... alesu de la inceputulu constitutiunei in cóci,... tiereni romani de prin Transilvania, indesuiti... printre inteligentii districtuali mai in tóte ra-... murile oficieloru publice, de la capulu distric-... tulu pana la diregatoriele cele mai mici, e-... sceptiunandu politic'a. De catu-va timpu avui... si io norocirea de a intrá in oficiu in acestu... districtu. Bucuri'a mea candu veniam catra Na-... seudu éra nespusa, sciindu că de acum nainte... me voiu aflá in mediloculu fratiloru mei. Dar

*) Candu este vorb'a de alogeri, credemu că avemu deto-
rint'a a dá locu si pareriloru referitorie la persóne,
pentru că aci persónele sunt faptorii principali. Dar
vom fi drepti pareriloru si pro si contra. Red.

FOISIORA.

Serbarea anului nou la romani.

Precum la tóte popórale in genere, asié si la romani in deosebi este anulu nou un'a din serbatorile cele mai insemnate. Presér'a si diu'a anului nou se serbéza de catra feliturile natiuni in felurite moduri. Scopulu nostru este, ca se aretámu in cate-va trasure modulu, in carele se intimpina anulu nou de catra romani.

Poporulu romanu, ce se ocupa cu plugaritul si pastoritul, nu pretinde de la anulu nou alte daruri, de catu unu timpu manosu pentru campu si pentru vitele sale. De aci se splica si intimpinarea ce-o face densulu acelu caletoriu neostenitu, din carele se urdiescu vécurile, se urdiescu vecinici'a. Romanii intimpina anulu nou cu multu alaiu, cu zurgatulu clopotieleloru, cu strigatulu de „menati mei!“ si de „hei! hei!“ cu pocnetulu biceloru, in scurtu: cu simbolisarea aratului. Alte popóra ara si sémena numai primavér'a si tómn'a. Romanulu ara si sémena chiar si in driculu iernii, ara in presér'a si sémena in demanét'a anului nou. Frumósa este acésta vechia datina romanésca, carea desémna cu colori atatu de viie deprinderea principala a poporulu nostru.*)

*) Nu-mi potu dealuci, cum de s'a perdutu datin'a acésta de pre la romanii din Transilvani'a si Ungari'a.

Am disu că romanulu ara chiar si in driculu iernii. Dar care romanu face minunea acést'a suprafrésca? Au dóra romanulu barbatu? Romanulu seriosu? Ba nu! ci romanulu celu teneru casí anulu ce sosese, intielegu cumca pruncii ara si sémena in anulu celu mai de-o versta cu densii. Éra naintandu cu timpulu si versta anului, sosindu driculu primaverii si driculu tómnai, atunci ara si sémena romanulu celu seriosu, romanulu barbatu casí anulu ce pasiesce spre capetu.

Plugulu romanului este portatu in genere de catra patru boi. Dara numai fruntasii sateloru potu se aiba cate patru boi, si prin urmare si plugulu loru propriu. Satenii cei medilóci au de comunu numai cate doi boi; pentru aceea se insotiescu cate doi vecini si si ara dimpreuna tierinele. Insotirea acést'a pentru scopulu aratului se numesce cu unu terminu tecnicu poporalu simbria, éra consotii respectivi se chiama simbriasi. Romanulu, mai cu séma celu fruntasii, este mandru de plugulu seu, de boii sei, si de-aceea anina unu clopotielu de tengeala plugului, ca se atraga asupr'a sa atentiunea trecatoriloru. Dar si altfelu iubesc romanulu se cante o doina, se fluere o hora, tienendu plugulu de córne, se produca alaiu pentru sine si pentru bourenii sei; căci mare este bucuri'a romanului candu sosese timpulu aratului.

Se vorbimu acum'a putienzu despre aratulu de la anulu nou. Pruncii romaniloru ii imitéza intocm'a pe parintii loru. Cu cate-va dile mai nainte de sosirea serbatorii acesteia

si-cauta densii simbrasi pre la colegii loru vecini, se insotiescu cate trei-patru la olalta, se ingrigescu de bice, clopotiele si de cate-o tórba sanetósa pentru incassarea castigului comunu, si astfelu ii gasesce presér'a anului nou. Indata ce a inseratu, incepu a colindá de la casa la casa. Cei mai gurisi dintre acesti plugari gingasi dechiamu canteculu aratului standu aprópe de ferést'a casei, si acompianandu-lu cu sunetulu unui clopotielu. Dupa fie-care pasagiu repetiesce refrenulu „mai menati mei“ éra simbrasií sei i respundu cu „hei! hei!“ si pocnescu vertosu din bice. Pana tardú dupa mediu de nópte murmura strigatele si pocnetele prin satele si órasiele, pe unde se serbéza datin'a acést'a. Versulu aratului este fórte frumosu, cuprinde multa poesia. Este intretiesutu de icóne viie si rapitóre; icóne precum le scie depinge numai poesi'a poporala. Voiu se producu aci din elu unele fragminte, despre cari mi mai aducu a minte.

Versulu aratului de la anulu nou.

Ho! ha! ho!
Plugulu lui badea N.
Cu doisprece boi bourei,
In códa cu dalbei,
In trupu de-o miia de lei.
Mai menati mei!
hei! hei!*)

*) Cele dóue versuri din urma se repetiescu dupa fiecare strofa. —

Din somnu badea N. s'a treditu
Si cu plugulu s'a pornitu,
Si s'a suitu in délulu Garareului,
Care-i place gráului.

Si-a bagatu plugu 'n pamentu,
Brasda négra restornandu,
Si pe brasd'a semenatu
Gráu de celu rosiiu masicatu.

Si-apoi a grapatu lungisiu
Si curmedisiu.
Si candu sér'a a inseratu,
Badea N. a casa s'a 'ntornatu.

Éra la lun'a
La septemán'a
Badea 'n campu s'a rapeditu,
Se véda gráulu de-a resaritu,
Dar gráu-i coptu,
Rescoptu:
In spicu ca vrabí'a,
In paiu ca trestí'a,
In grauntiu ca madierea.

Badea-a casa s'a intorsu
Si din stauru mandru-a seosu
Unu sióimu negru ca corbulu
Iute ca foculu
Cu potcóve de argintu
Ce prindu bine la pamentu,
Care pe unde calcá,
Numai schintei scaperá.

Si pe calu s'a 'ncalecatu
Si la Siretiu a plecatu

curundu mi se ciuntă asta bucuria, din cauza că pre aici se găsesc oameni și de aceia cari socotescu de venetici și străini, de periculosu și de sugatoriu pe fie-care romanu ce nu e nascutu in acestu districtu, buna-ora cum socotiau mai nainte pe neromani. Mi se va replica dora cumca si pre aiurea sunt oameni de acosta panura, dar nu sunt dintre barbatii intiepti. Asi e ca neci la noi nu sunt dintre cei intiepti — caror'a detorimu tota stina — dar dintre cei de multa influinta, deci nu se pote trece cu vederea.

Inse nu vreu se me intorc lungu timpu juru imprejurulu cestiunei ca mat'a in jurulu laptelui ferbinte, ci voui spune pe scurtu, curatu si respicatu, cumca am de lucru cu Reverendisimulu D. Vicariu. Cauta se me ocupu macar de DSA, chiar si daca in urmare ar treb' se paresescu Israilulu ce-lu pastoresce Sant'a Sa.

Dintre cele multe casuri peatose ce va treb' se le enumere biografia Santiei Sale, vreu se me ocupu numai de unulu, — cele lalte pre candu vom sta mai departe de olalta — ce se petrecu in 30dec. a. c. la inmormentarea venerandulu preotu din Maieru. Aci predica Sant'a Sa ca „daca granitarii nu-si vor da copiii la scola se invetie carpe, atunci vor veni in districtu straini de la tierra (romani din Transilvani'a) precum vedemu ca s'a si intemplat; si acestia vor manca bunulu granitieriloru si vor suge averea loru.“ Asi e vorbi unu romanu, preotu, vicariu ce reprezenta person'a episcopulu! Am disu ca vorbescu numai de unu casu, si nu si de permissiunile ce si le ié S. Sa in titularea altor'a, si in folosirea chiar si de toiagulu lui Moise, candu vine treb'a la atata.

Interesulu nostru nationalu comunu recere ca asemenea fecari si banuele se nu existe intre fratii de unu sange, deci pentru a le sfarsi trebe se lamurimu cestiunea. Cu privire la asta lamurire, mi permitu urmatorele intrebari catra d. Vicariu, cas' catra capulu sectei celor'a ce batjocorescu pre conationalii loru de prin alte tienuturi:

1. Care tierenu a venitu cu sil'a in districtu, si nu pe calea concursulu ori tocm'a chiamatu de districtuali?

2. In care ramu sunt tierenii in majoritate, in catu ar pote se periclite veri odata interesele districtulu?

3. Care tierenu a mancatu fonduri de alui Marianu; — si de a mancatu, cine e o mulu care nu vre se dee socota?

4. Unde e veri unu tierenu in administratiunea fonduriloru granitieresce; — si daca se afla veri unulu fora permissiunea S. Sale, ore succede-i va a manca fondurile, cum curgea faim'a prin Naseudu in septemanele trecute?

Scimu ca de la introducerea constitutiunismulu s'au respanditu multi romani naseu-

dani prin Transilvani'a si Ungari'a, fiindu pre-totindene bine primiti, deci nu precepemu pentru ce Naseudu se nu essercieze reciprocitate? Nu se pote ca romanii veniti in Naseudu se fic comisu peate prin aceea ca nu urmaza pe S. Sa care a suatuitu pe judele din Salva se nu oprésca omenii de la beutulu vinarsulu.

Daca S. Sa nu le va pune tote in teca precum are datina, ci va binevoi a responde intru interesulu buneii contielegeri intre fiii aceleiasi natiuni, atunci i' promitu ca voui depune velulu anonimitatii.

Unu tierenu.

Regenerarea natiunei prin beserica.

Besericeii se recunosc pururea si de tote partile meritele cele multe ce si le-a castigatu pentru natiunalitatea nostra sub apasariile legiloru barbare cu cari ne tortura trecutulu. Daca inse e unanima recunoscerea acestorulu merite din trecutu, de ce ore astadi se nu recunoscemu in unanimitate ca besericea totu a remasu capace de merite natiunali si pentru presinte si pentru venitoriu?

Dorere ca astadi numai putieni vreu se recunosca acosta in sinceritate si se dee besericeii spriginulu ce-lu pretinde in numele misiunei sale sante, divine si natiunali.

Dar des' sunt putieni, se ne bncuramu ca sunt constanti si resoluti. Constanti'a si resolutiunea unei trupe mici, cucerese si sterge indiferentismulu masselorulu mari.

Acosta bucuria mi-o sternita doue articule ce aparura in acestu diurnalu, si a nume unulu este respunsulu ce bravii preoti romani gr. cat. din Satu-Mare lu dederu la enciclic'a episcopulu de la Orade respingendu-i suaturile de indiferentismu in cauza natiunala si pretindendu introducerea constitutionalismulu besericeii romane gr. cat.; cel'a laltu articulu in care tratandu-se despre afacerile bisericesci natiunale se accentua neintreruptu aplicarea statutulu organicu, va se dica treb'a este serioasa, abuserile au se incete si starea preotimei se se imbunésca ca se-si pota implini detorintiele sale cu maj multa acuratetia.

Cu privire la articulu antaiu, se ni fiertatu a trimite o salutare fratiesca colegiloru nostri preoti romani din Satulu-Mare. Ve salutamu, pre demni preoti romani din Satulu-Mare, ve salutamu in numele causei nostre: a regenerarii natiunei prin beserica! Voi sunteti ortodossi casi noi, tieneti la constitutionalismulu besericeii ortodosse casi noi, si noi casi voi. Cunoscemu cu totii cuvintele fie-iertatulu Siolutiu care dicea ca nu Cristosu si nu Apostolii ne-au impartitu pre noi in uniti si nounti, ci ne-au impartitu contrarii natiunalitatei romanesci. Se véda acum acei contrari ca numai la aparere suntemu impartiti, dar in fapta lucramu cu totii in contielegere spre

acel'a-si scopu: invierea natiunei romanesci prin luminarea si moral'a religiunei.

Si candu va veni acosta inviere, numai atunci vom vedé catu e de mare si de frumoasa acosta natiune romanésca ce astadi dorme incatusiata de lips'a de cultura. O vom vedé stralucindu de la Tisa si de la Nistru pana la Marea négra si pana la portile Constantinoplelui, luandu in posesiune orientulu, moscenirea legitima a ei. Era noi preotii romani privindu la atata marire natiunala, vom fi mandri de rezultatele sudoriloru nostre.

Deci Vi dicemu de nou: Salutare v'oa, iubiti frati!

Duoi preoti romani orientali.

Regulamentu

pentru afacerile direptiunei Asociatiunei natiunali aradane pentru cultura poporulu romanu.

Partea I.

Dispusetiuni pentru colegiulu direptiunalu.

(Continuare)

§. 27. Oprirea vreunui deregatoriu direptiunalu de la deregatoria, pe langa observarea dispusetiuniloru din §. 19 numai dupa ascultarea invinuitulu, si dupa cercarea de ajunsu a causei se pote decide.

§. 28. Siedintia direptiunala compusa dupa statutele asociatiunei si dupa regulamintulu de facia, pana candu se mai afla obiecte de pertraptatu, numai cu votulu maioritatiei se pote solva.

§. 29. Daca sub decurgerea siedintiei prin indepartarea unuia séu altuia s'ar face se lipsésca trebuintiosulu numeru de membri recerutu prin §. 7 alu statutelor, — cercustarea acosta, cu anumirea celui indepartatu se inséma la protocolu si siedintia se solvéza.

§. 30. Despre singuraticile siedintie notariulu direptiunei face unu protocolu in care dupa nune se inséma toti membrii de facia, — apoi sub numeri continuativi se deduce singuraticile obiecte pertraptate si decisiunile pe catu se cade motivate cu argumentele maioritatiei.

§. 31. Protocolulu fiascecarei siedintie la siedintia ordinaria mai de aprópe, cu preferire naintea altorulu debateri se cetesce in totu cuprinsulu lui, si unde se afla de bine, se indrépta; éra ne avendu maioritatea compietine nici o observare in contra tieseturei lui, prin presiedintele siedintiei se dechiara de autenticatu; candu apoi despre autenticare se ia notitia la protocolulu nou, si exemplariulu autenticatu se subserie prin presiedintele si notariulu, ce sunt in functiune; in urma acelasi protocolu sub ingrigirea notariulu se descrie pe curatu in legatura seriace cu protocólele celorlu lalte siedintie.

§. 32. La incheierea anulu asociatiunei notariatul aduna intrun'a tote protocólele siedintielor din anulu decursu, descrie pe curatu, si acele séu insasi direptiunea le alatura cu conceptele originali la timpulu seu autenticitate, séu spre scopulu acest'a se denumesce din sinulu direptiunei o comisiune; in amendoue intemplantile, daca acele se afla conforme conceptelor originali, — despre acosta se face marturisire pe facia din urma a colectiunei, cu subscrierea tuturor celorlu-ce au fostu de facia la alaturare: apoi colectiunea de protocóle, in acestu modru autenticata, se imbraca in legatura tare si se pune in Archivu; éra conceptele originali dupa tote aceste se potu nemici . .

§. 33. Corespundintiele siori cefeliu de documinte, care se dau de la direptiune, timpuriu se censura in siedintia, din care se dau, séu in alta ordenaria; daca inse prin dispusetiunea acosta unele corespundintie s'ar pré intard'a: direptiunea denumesce o comisiune censuratória din membrii de facia; in tota intemplantarea presiedintele corpulu censoratoriu, la capetulu conceptelorlu lasate pe locu cu subscrierea numelui seu pune cuvintele aceste: „se se espedeze;“ éra insusi conceptulu sub ingrigirea notariatulului se descrie curatu, apoi se pune la cale espedirea lui.

§. 34. La autenticarea protocólelor singuraticelorlu siedintie si la censurarea corespundintielor séu a altorulu documinte numai accia membri au incurgere decesiva, carii au fostu de facia la aducerea determinatiunei respective; éra insusi obiectulu determinatiunei, ce e autenticatu, nu se pote lua de nou in pertraptare meritoriale.

§. 35. Corespundintiele direptiunei séu altfelu de documinte, ce sunt de a se espedi in numele direptiunei, — se inséma cu numerulu protocolulu siedintiei respective si cu datulu accia; apoi se subserie prin presiedintele si notariulu respective, séu fiindu acestia impedeati, prin alti membri de direptiune spre acestu scopu substituti; éra dupa espedirea procurata de catra notariatu, conceptele espeditelorlu insemnate cu acelasi numeru, se reserva la Archivu intr'una cu tote aptele, ce au legatura cu aceleasi.

§. 36. Estrapte protocolare si copie de apte din Archivulu Direptiunei numai cu invoierea Direptiunei se potu dá prin notariatu, pentru a carora estradare pe partea privatiloru, direptiunea in singuraticile casuri pote croi o tapsa dupa impregiurari catu mai moderata in folosulu fondulu asociatiunei.

(Va urmá.)

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiturile negótiiloru sunt:

centenariulu (marge, mase)

Bumbaculu Egiptianu

Si-a ajunsu si-a cumperatu
Dóesprece se cerele
Cu manunchiu de viorele
Cu zimiuri de floricele.

Si cum s'a nturnatu din cale
A strinsu nemurile sale,
A strinsu fine
Si vecine.

Si le-a dusu la campu cu sine:
Unii secerau,
Altii legau,
Altii snopi 'n clái puneau.

Ér' badea N. se grigi,
Si locu de aria gati:
Pe fruntea pamentulu
In hatiasulu ventulu
Lang'unu máru rotatu,
Unde-i pamentulu curatu.

Éra pentru trieratu
Badea 'n grajdu o fug'a datu
Si-a scosu nóue epe
Sirepe,
Ce cu copitele trierau,
C' nãrile venturau,
maturau
si de grâu faceau.

Si in grâu a scosu
astigu si multu prisosu:
Dintr'unu spicu
Unu merticu,
Dintr'unu snopu
Unu oborocu,

Dintr'o cláia
O hodobaia.

Si-a incarcatu nóue cara
De povóra,
La móra.

Ér' hait'a de móra
Vediendu povóra 'ncarcata,
Cu lantiuri de fieru legata,
A pusu cód'a pe spinare
Si-a fugitu la Valea mare.

Morarusiulu mesceru bunu,
Dupa cum dieu, si ni spunu,
A datu ciocu bocu,
Si-a pusu móra la locu.

Si dupa ce a macinatu
Badea a casa s'a nturnatu
Cu povóra plina
De saci cu faina.

Éra lelea N.
A esitu afara

Cu nisce mani saponite
Ca garófele 'nflorite
Si-a apucatu saculu
Din cheln'a carulu
Si l'a dusu in casa
Si l'a trentitu pe mésa,

Si-a luatu sit'a rara
De nagara,
Sita désa
De metasa,
Si-a cernutu si-a plamaditu
Si-aluatu mandru-a dospitu.

Si-a facutu colacu frumosu
Ca fati'a lui Cristosu,
Ca stresin'a stogulu
Ca rotiti'a plugulu.
Si l'a scosu caldu din cuptoriu
Si l'a datu lui badea N.
Si-a facutu multi colaci mari
Pentru noi, pentru plugari,
Si i-a scosu pe prisp' afara
La plugarii din ést' séra. —

(Aci urmaza unu feliu de gratulatiune adresata catra parintele casei:)

Se dea Dumnedieu lui badea N.
Cati carbuni in cuptoru,
Atatia boi in ocolu;
Cate paia pe casa,
Atatia galbeni pe mésa;
Cate petre 'n fantana,
Atatea óle cu smentana. etc.

(Si apoi se incheia astfelu:)

Si-am mai urá, urá,
Dar me temu c'om inserá
De catu pe la curtile Dnilorvóstre
Cele nalte
Sprincenate
Cu varu varuite,
Cu sindile-acoperite,
Mai bine pe la bordeele nostre,
Cele cu gardu ingradite
Si cu paia-acoperite,
Si cu huma humuite.
Dar bordeele ni-su departe,

Cararile ni-su incurcate,
Si pana le-om descurca,
Diu'a ne va apuca.
La multi ani cu sanetate!
Opriti feciori plugulu!
Hoooooo!

Astfelu se incheia aratulu din ajunulu anulu nou. Éra a dóua di desu demanétia ambla de nou tinerii plugari pe la fie-care casa si sémena grâu rostindu urmatórea formula de gratulatiune:

Se 'nfloriti ca merii,
Ca perii
Din driculu primaverii,
Ca vér'a 'nbelsugata,
Ca tómn'a cea bogata.
La multi ani cu sanetate! **)

Darurile, cu cari respalesce anulu nou ustinéla plugariloru sei, le imprumata de la premergatoriuulu seu, de la anulu trecutu, ele custau din fellurite frupte precum: mere, pere, nuci, bani, dara mai cu séma din colaci de grâu, ba chiar si din carnuri, mai alesu porcina. — Anulu 1869 éta-lu cá-e aci. Ore ce va aduce elu romaniloru? Dee dumnedieu se aduca frupte bune!

Vien'a in 31 diec. 1868.

V. Bumbacu.

** Cu alta ocaziune vom cercá se splicamu cuprinsulu intrinsecu alu versulu de la aratu.

